

Hodnik...na prvu
obična riječ.

HODNIK...NA PRVU OBIČNA RIJAČ

Nema dugo do mene je doletjela poruka urednice portala Metafore, Nataše s idejom za priču koja bi nosila naslov Hodnik. Ukratko napisane smjernice i moj kratki odgovor, pokušat ću, nije mi privukao primisli, kasno je bilo, a ja zavaljen kao polumrtav čovjek s jednim otvorenim okom, odbrojavam u sebi kako ću ustati i svoje tijelo odšlepati do kreveta i nestati, otpustiti misli iz glave i ispuniti ih prazninom, tišinom, smirenošću.

Sljedećeg dana često mi kroz glavu protutnja ideja o slikovito zamišljenom naslovu za priču, Hodnik. Kako je ta ideja naslova polako posustajala, polako za-

ustavljajući se u mojim mislima, bez da samo protutnja, tako sam i više razmišljao o njoj. Iz kojeg god kutka svoje glave pomislim na naslov on je imao smisleni odgovor ili jednostavnije nije postojalo pitanje “Zašto?”. Zašto taj naslov?. Zato jer je, “Fucking shit”, toliko moćan, savršen. Jedna obična riječ koja je toliko jednostavna, a ispunjena ogromnom dozom simbolike, magije i čarolije, koja ima svoju težinu kada je sprovedeš kroz misli, koja je sonata djetinjstva, mladosti koju smo proživjeli.

Hodnik je priča koju smo mi svi prošli, na ovakav ili onakav način, sretno, ponekad je korak bio trnovit i pun boli, veseo ili tužan, nekad nezaboravan i neponovljiv, pun radosti, bezbrižnosti i pizdarija, a nekad i beskrajnih suza, ljubavi i pr-

vih poljubaca. Svaki napravljeni korak u tom slikovitom Hodniku, koji nas je na neki način obilježio, ako ne oblikovao, onda je sigurno urezan u svakom od nas na jedinstven način.

Na ovom svijetu ne postoje dva ista Hodnika. Neki nažalost nisu stigli oblikovali Hodnik do kraja, ali mi koji smo proživjeli to bespovratno putovanje, to djetinjstvo, tu mladost....”Fucking shit” taj naslov mi sada ne ide iz glave. Kako ne pisati o tome, barem u fragmentima sjećanja. To su utkani najljepši dani što čovjek može proživjeti, ta bezbriga, taj strah koji ne postoji, nego samo herojska hrabrost za raznorazne budalaštine i pizdarije, koje su nas ispunjavale veseljem.

Kod svakog je i izgledom drugačiji. Kod nekog je širok i visok, kod nekog

uzak i dugačak, svijetao ili taman u polumraku, kao u sutonu ljetne večeri. Prvi dječji korak koji sam napravio Hodnikom u tim prvim naučenim dječjim koracima, bio je isti, a s godinama odrastanja mijenjao se na sebi jedinstven način.

Pokušat ću. To je bio moj odgovor. Naprosto jadan, jer nisam u tom trenu shvaćao veličinu poslane poruke. Smirujem se i prizivam tišinu, ne okolnu, nego onu, duboko u sebi, da mi navru sjećanja. Tišina me nježno popunjava. Polako se penjem stubištem, drvenim stepenicama, djelomično izlizanih hrastovih gazišta, držeći se za gelender zgrade u kojoj sam od rođenja, zastajem. Na pola puta je veliki prozor, zatvaram oči, sjećanja polako naviru. Tu smo, mi klinci iz kvarta, obavezno dolazili, u moju zgradu

loveći muhe za ribolov, jer nismo imali lovlu za crve. U njoj ih je bilo puno, više no igdje. Zgrada zbog svojih velikih zidova koji su i za najvrućih dana dopuštali tijelu da se osvježi prisutnom hladnoćom. To je očito i muhama godilo. Otvaram oči i nastavljam, polako se penjući na prvi kat zgrade gdje sam tada stanovao. U mojoj nutarnjoj, duševnoj tišini, odvojen od stvarnosti, osjećam laganu napetost, što ću vidjeti kada otvorim vrata, kako će sada Hodnik izgledati, što ću osjećati i čega se sjećati. Pomalo se i bojim. Stojim ispred vrata, držeći desnom rukom kvaku, koju bih trebao otvoriti. Zastajem. Promislim još jednom, skupljam hrabrost, za vratiti se u svoje djetinjstvo, da ga se prisjetim, a znam da se nikada neće ponoviti, kanuti će mi suza. Sigurno

Lagano, jedva da pomičem vrata, otvaram ih. Dižem glavu i polako uzdižem pogled, vidim moj Hodnik u polumraku, ne u bojama zalaska sunca, nego u bojama razrijeđene crne boje. Ogledavam ga. Drugačiji je, oronulih zidova, bijele boje, na mjestima oljuštene i s rupama otpale žbuke. Kada sam pogledom zastao na mjesto otpale žbuke, zatvorio oči, ništa, baš ništa se nije dogodilo, sjećanja nema, ne postoji. Obuzeo me strah. Pogledavam dalje s nevjericom, pogled mi zastaje na još uvijek bijelu boju, zatvaram oči, očekujem i osjećam da se nešto unutar mene komeša, slike u blicevima stvaraju fragmente, koji se polako slažu prisjećajući se večeri, davne večeri, kada mi je otac obećao da će me odvesti i kupiti prvi bicikl. Osjećam olakša-

nje i puštam sjećanje da mi se približi, da ga osjetim. Bilo je to davno. Nisam još znao voziti bicikl. Tada me veselje obuzelo kao i tog davnog dana, a tada i ispunjavalo, bilo je toliko da tu večer do jutra nisam oka sklopio. Bilo je to u vrijeme ljetnih školskih praznika. Spavati nismo trebali ići rano. Mogli smo uživati gledajući televiziju na kojoj si trebao ručno prebaciti i izabrati između dva ponuđena programa, a to je bio neopisivo zadovoljstvo. Bilo je već dosta kasno, vrijeme za spavanje, a u meni tinjaoganj zadovoljstva. Kako ću spavati? Ne mogu. Sobu sam dijelio sa sestrom. Bila je to soba, dosta velika, oblijepljena tapetama, svijetlo smećkastog uzorka, više oker boje s krevetima na kat, i radnim stolom u jednom od ćoškova koji sam

dijelio sa sestrom. Mama je ušla u sobu da provjeri jesmo li legli. Ana je, a ja sam u polumraku još sjedio na krevetu. Kada me mama upitala zašto ne legnem, objasnio sam joj zašto ne mogu, i kada će jutro doći. Nasmijala se, nježno me plegla u krevet. Čuo sam svaki sestrin pokret, u krevetu iznad mojeg. Bio sam joj zavidan, kao može spavati, a meni je ta noć bila jedna od najdužih u životu. Naravno da me slomilo pred jutro, zaspa sam. Kada je tata, ušavši ujutro u moju sobu, polako prišao krevetu, probudila me škripa drvenih dasaka koje su se malo uvijale pod njegovim koracima. Naglo sam se trgnuo, jutro je. Tata me pogleda, a ja sa smiješkom oko glave ustajem i trčim u kupionicu oprati zube i umiti se ne bili što prije krenuli. Mama

kaže da ne idemo nikuda, jer je baka na stol stavila već uobičajeni doručak, bijelu kavu Divku s nadrobljenim starim kruhom. Volio sam taj doručak, posebno Divku koju sam nekada pio uz šnitu kruha namazanu pekmezom ili medom. Slistio sam doručak u rekordnom roku. Bio sam na izlaznim vratima upućujući tati gestikulaciju cijelim tijelom, ma to su bile grimase, da požuri. Sjeli smo u svoj auto, Datsun, zelene boje i reskog zvuka. Sportskog izgleda. Sviđao mi se taj auto, jako. Volio sam svaki kilometar koji smo prošli s njim, jer sam znao da uvijek idemo, pa makar u Dom armije ili Gradski Magazin koji su imali ogromne terase sa okruglim stolovima i postavljenim bijelim stolnjacima s kariranim crvenim uzorkom, kao i svaka druga gostiona ili

restoran. Kada je konobar došao, mogao si birati želiš li žuti ili crni sok. Naru ili Cocktu, a tata kavu. To jutro sam molio tatu da zaobiđemo sok i kavu i da odmah idemo put Petrinje u Unisovu trgovinu. Morao sam sjesti odozada, vožnja, kao i noć su trajali vječnost. Moje uzbuđenje pomiješano s nestrpljivošću se moglo opisati kao pomalo lucidno. Znam da sam tatu ubijao kada ćemo stići, a on mi govorio kao Papa Štrumf, još malo, samo malo i tu smo. Stigli smo. Trgovina je bila u centru Petrinje, kraj parka, nasuprot autobusnoj stanici. Ulazilo se kroz manja vrata, a ljudi koji su bili viši su se trebali sagnuti ne bili ostaviti svoj otisak čela na vratom okviru. Ja sam trkom uletio unutra. Tate još nije bilo, otišao je u trafiku koja se nalazila uz autobusnu sta-

nicu, nasuprot trgovine, kupiti cigarete. Ugledao sam ga. Njega, zelene boje, s banana sicem i sjajnim guvernalom, drugačijih pedala koji nikada nisam nigdje vidio. Stao sam uz njega kako zavaren, čvrsto ga držeći ne bi li tko došao prije tate i kupio ga. Dijete sam bio s bujnom maštom, pa je i to u mojoj glavi bilo moguće. Tata je ušao za koju minutu. Kada me vidio nije niti pokušavao razgovarati sa mnom da pogledam i druge. Tata ga je montirao na paktreger krova Datsuna, dobro zavezao i krenuli smo put Siska...

Stojeći na istom mjestu na ulazu u Hodnik u koji nisam još uvijek zakoračio, otvaram oči i osjetim da je olakšanje još tu i otpuštanje straha što me je pri početku prožimalo. Napravim prvi korak, stajem. Ogledavam oko sebe, po-

gledam oljuštenu boju, nejasno je. Ne mogu složiti fragmente, samo blicevi, kratki, bez početka ili kraja. Opet zatvaram oči, duboko udahnem očekujući čistu sliku. Ne, ne mogu je dobiti kao na dijelu zida gdje je boja bila čvrsto priljubljena. Ali ipak vidim sekvence slika našeg prvog travanjskog kupanja na Kupi u Vrbaku, kada je Kupa još uvijek bila velika, a ja i moj najbolji prijatelj Darkić, nadobudni, došli smo na ideju kako bi mogli otvoriti sezonu kupanja. Djeca, neplivači. Skinuli smo robu sa sebe, ostali samo u gaćama i malo se prokrčkali u zamazanoj i hladnoj Kupi. Pala je noć, mi sretni što smo otvorili sezonu, završavamo s igrom i po pozivu roditelja krećemo put kuće. Kada me je tata pozvao u kupaonicu da me okupa i opere

mi kosu, ja sam se skinuo do gola, a na gaćama sam imao blata i mahovine. Tati je odmah sve bilo jasno. Primijetio sam promjenu na njegovu licu. Znao sam da taj čas skužio. Kada me krenuo pitati, još nije dovršio rečenicu, a ja sam odgovorio, nisam. Rekao je da će me još jedanput pitati i da želi čuti istinu. Odgovor je bio isti. Tada sam dobio dobre batine i nije mi više padala ta ideja na pamet, ali to je bila samo jedna ideja od mnoštvo drugih zbog kojih sam trebao dobiti batine, ali su ostale tajna.

Nije to bio cjeloviti događaj kojeg se mogu sjetiti u detalje. Kao da je oljušten poput boje na zidu. Opet sam pogledao mjesto otpale žbuke, Nažalost tu nisam vidio ni bliceve, ni sekvence, ni fragmente. Ništa, samo crnilo.

Napravim još koji korak. Sada se nalazim nasred Hodnika. Opet pogledavam, pokušavam naći dobar dio zida, da vidim hoće li opet doletjeti blicevi i fragmenti. Nalazim ga, gledam i zatvaram oči opet ponavljajući sve isto kao do sada. Sve se brzo posložilo, brže nego prvi puta. To je sjećanje na priču moga tate. Volio sam ribolov, živio za njega. Na Kupi smo provodili, ne sate, nego dane. Imao sam pecalicu dok su stariji dečki imali već štapove s vodilicama i rolama, obično od oca ili djeda koji su bili ribiči. Moj nije bio. Jako puno je radio, smjenu u Sisačkoj štampariji, Joža Rožanković, a poslije smjene na ispomoć u Zagrebački Vjesnik. Bio je strojoslagar s najmanje pravopisnih grešaka i tipfelera. Bez viška vremena, ribolov u njegovom danu nije

bio moguć, makar ga je volio, kupovao knjige koje sam ja kriomice čitao stavivši udžbenik ispred knjige da izgleda kao da učim, pa kad bi moja baka Ana naišla me obići da se uvjeri da učim vidjela bi udžbenik i ne ometajući me izašla iz sobe. I tak sam ja sa svojom pecalicom vadio Bjelke, dok su stariji dečki znali uhvatiti grgana ili pokoju štuku i smuđa. Znali su mi posuditi svoj štap i to je bio moj dan. Nitko sretniji od mene. Toliko mi je to značilo. Te večeri koja se pojavila u mojim mislima, koju mi je tata ispričao, jer se dogodila u mom snu i dove-la me do sretnog dječaka, zbila se, prije nego je tata otišao spavati i otišao provjeriti je li smo pokriveni, sestra i ja. Obje smo bili pokriveni, a ja sam spavajući na leđima, što nikada nisam radio, u svom

tvrdom snu dignutih i ispruženih ruku, kao da desnom rukom držim štap, dok sam lijevom namatao najlon na rolu, pecao sam s blinkerom u snu. Držao štap i vrtio rolu.

To je tatu toliko dojmilo da je na svoje oči vidio kolika je želja u meni tinjala za ribolovom. Iduće jutro je otišao u Prvu ulicu kupivši mi štap, rolu, najlon i par varalica. Kada sam se probudio nije mi baš sve bilo jasno, tek nakon ispričane priče što je tata vidio, dok sam sanjajući, vjerojatno izvlačio neku grdosiju od ribe.

Puno oko mene je svega u mom Hodniku. Ima tu pregršt sjećanja, makar i nebrojeno rupa na zidovima bez žbuke, kojih će biti još više, kako će vrijeme prolaziti. To je tako. Tako mora biti. Ali

poslije ovog teksta, koji mi je pobudio prisjećanja, koja su dobra i neponovljiva, da takva i ostanu, da ih se prisjetim s vremena na vrijeme, ne samo ovih par koje sam napisao, nego i puno drugih. Neke od njih su preteške i nikada ih neću moći prežaliti, a napisati, možda. Vrijeme će biti suučesnik i sudac u istima.

Hodnik.....ta obična riječ, ta saga istinitih priča.